

цьому для формування ефективної структури джерел фінансування оборотного капіталу необхідно враховувати два основні критерії: середньозваженої вартості капіталу та збалансованості строків його авансування та залучення. Рамки регулювання цих критеріїв слід встановлювати виходячи з того, з яким рівнем прибутковості та на який строк буде розміщено цей капітал.

Пропонований підхід обґрунтовує необхідність дослідження джерел фінансування оборотного капіталу, як максимально гнучкого в управлінні аспекту його прояву. Визначаючи джерела фінансування оборотного капіталу у якості похідної від необхідного його обсягу, зумовленого специфікою сфери функціонування підприємства отримуємо можливість визначення максимально ефективних напрямків вдосконалення управління оборотним капіталом підприємства.

Перспективним напрямком дослідження у цьому зв'язку є розробка дієвого механізму досягнення достатнього для підприємств виноробної галузі рівня фінансового забезпечення довгострокових джерел фінансування оборотного капіталу (робочого капіталу).

1. Ван Хорн Дж. К. *Основы управления финансами: Пер. с англ. / Гл. ред. серии Я.В. Соколов. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 800 с.* 2. *Финансовый менеджмент: теория и практика: учебник / под ред. Е.С. Стояновой – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Перспектива, 2001. – 656 с.* 3. Бригхэм Юджин Ф. *Энциклопедия финансового менеджмента: Сокр. пер. с англ. – 5-е изд. – М.: РАГС; ОАО “Экономика”, 1998. – 823 с.* 4. *Фінансовий менеджмент: навч. посібник: за ред. проф. Г.Г. Кірійцева. – К.: ЦУЛ, 2002. – 496 с.*

УДК 338.658

О.Ю. Григор'єв, О.І. Дума

Національний університет “Львівська політехніка”

УПРАВЛІННЯ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

© Григор'єв О.Ю., Дума О.І., 2010

Розкрито сутність категорії ділової активності страхової компанії як основного орієнтира при визначенні ступеню досягнення поставлених цілей та визначених завдань. Розроблено модель аналізу ділової активності страхової компанії, та описано послідовність етапів проходження яких є необхідною і достатньою умовою об'єктивної оцінки стану, перспектив та можливостей страхової компанії.

Ключові слова: ділова активність, фінансові показники, страхова компанія, методика дослідження ділової активності, рентабельність, фінансова стійкість, страхові премії, ділові контакти.

MANAGING BUSINESS ACTIVITY OF INSURANCE COMPANY

The article explores the essence of insurance company business activity category as a primary guide in determining the degree of achievement of objectives and specific tasks. Developed the model of activity analysis of insurance company, and describes the sequence of steps passing which is a necessary and sufficient condition for an fair assessment prospects and opportunities for the insurance company.

Keywords: business activity, financial performance, insurance company, business activity research procedure, profitability, financial stability, insurance payments, business ties.

Постановка проблеми. Вихід економіки України з кризи та поступове відновлення фінансових ринків створює передумови для стійкого економічного зростання. Перед страховиками відкриваються нові можливості, використання яких може стати фактором організаційного та ринкового розвитку. Для використання цих можливостей та прийняття ефективних рішень важливим є надійне та структуроване

інформаційне забезпечення. У цьому аспекті особливої актуальності набуває необхідність перебудови системи управління компанією з врахуванням концепції комплексного аналізу всіх сторін функціонування організації для прийняття ефективних управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз ділової активності підприємства є важливим аспектом забезпечення і підтримки його прибуткової роботи. Відповідно для ефективного забезпечення аналізу необхідна теоретична база і методи, які дадуть змогу систематизувати підходи для вирішення проблем фінансового-господарської діяльності компанії. Розробці методології дослідження присвячено чимало уваги провідних учених та науковців. Ці проблеми висвітлюються у працях Базилевича В.Д., Базилевич К.С., Куриленка Т.П., Осадець С.С., Подольської В.О., Яріш О.В. [1, 2, 7, 8]. Також проблема аналізу ділової активності розглядається у працях зарубіжних вчених-економістів. Серед них: Анискин Ю.П., Банк В.Р., Банк С.В., Е.Дж.Долан, К.Д.Кемпбел, Р.Дж.Кемпбел, Ковалева В.В., Сергеев А.Ф., Ревякина М.А., Тараскина А.В. [3, 4, 5, 6, 9].

Цілі статті. Основною ціллю статті є аналіз теоретичних підходів до визначення сутності поняття ділової активності та розробка моделі аналізу ділової активності страхової компанії. Це дасть можливість об'єктивно оцінити всі аспекти функціонування страхової компанії та сформулювати висновки, які стануть інформаційною базою прийняття управлінських рішень для ефективного управління компанією.

Допоміжними цілями дослідження є:

- систематизація поняття ділової активності та визначення її складових.
- визначення кола показників, які дадуть змогу комплексно оцінити ділову активність страхової компанії загалом та окремих аспектів її функціонування зокрема.

Виклад основного матеріалу. З розвитком теорії управління дедалі більшого значення набуває дослідження діяльності компанії у напрямку визначення перспектив та можливостей на основі аналізу ділової активності. Проте немає єдиного підходу до визначення ділової активності підприємства та окреслення показників, моніторинг яких має суттєвий вплив на функціонування компанії. На рівні окремої організації ділова активність найчастіше розглядається як результативність функціонування і визначається через порівняння ефекту від використання власного капіталу. Таке визначення отожднює ділову активність з ефективністю. З точки зору фінансового аналізу під діловою активністю компанії розуміють темпи економічного розвитку компанії, приріст активів, прибутків тощо. Проте таке розуміння ділової активності компанії є частковим та не враховує всього кола факторів, які впливають на функціонування організації в ринковому середовищі. Разом з тим не враховується якісна сторона діяльності організації (мотивування персоналу, стратегія компанії, корпоративні відносини, оптимальність організаційної структури управління, якість менеджменту, ступінь використання ринкових можливостей тощо).

Соціологічний підхід до поняття ділової активності полягає у тому, що вона визначається як сукупність дій, що сприяють економічному росту організації на основі погодженого розвитку її складових у гармонії з зовнішнім середовищем. У широкому розумінні під діловою активністю мають на увазі весь спектр зусиль, спрямованих на просування фірми на ринках продукції, праці, капіталу [7].

З точки зору управління компанією трактувати поняття ділової активності підприємства можна таким чином: ділова активність може бути представлена як сукупність зусиль працівників підприємства, спрямованих під впливом певного рівня мотивації на збільшення, насамперед, оборотності оборотних активів, яка формується під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів виробництва, а також розвитку соціально-економічної інфраструктури регіону.

Як зазначають *В.О.Подольська та О.В.Яріш* світова практика господарювання пов'язує поняття ділової активності з поняттям інвестиційної привабливості підприємства. Показники ділової активності знаходять відображення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. Ділова активність відображає рівень ефективності використання матеріальних, трудових, фінансових і інших ресурсів і в той же час характеризує якість управління, а також можливості потенційного розвитку підприємства.

Теоретична позиція більшості фінансових аналітиків полягає в тому, щоб дати характеристику категорії "ділова активність" стосовно господарюючого суб'єкта. На думку *Куриленка Т.П.*, ділову активність підприємства можна визначити як мотивований на макро- та мікрорівні процес управління ефективністю господарської діяльності суб'єктів економічних відносин, спрямований на забезпечення

його розвитку, збільшення трудової зайнятості й ефективне використання всіх видів ресурсів з метою досягнення ринкової конкурентоспроможності й формування сучасного інноваційно-інвестиційного потенціалу суб'єктів ринкових відносин і національної економіки в цілому [7].

Оскільки результати аналізу ділової активності є підґрунтям і вагомою складовою у розробці заходів щодо забезпечення результативності суб'єкта господарювання, доцільно при оцінюванні його стану виділити рівні ділової активності та притаманні їм виробничо-господарські ситуації, які зумовлюють певні результати фінансово-господарської діяльності підприємства.

Зарубіжні вчені та дослідники розглядають ділову активність як сукупний агрегований показник комерційної діяльності підприємства, який показує стан бізнес – процесів в компанії, певному секторі економіки чи в економічній системі загалом. Таке визначення є дещо узагальненим, оскільки не деталізує сукупності показників на основі яких можна зробити висновок про рівень ділової активності компанії. Слід відзначити той момент, що в науковій думці зарубіжних країн в певній мірі систематизовано підходи до аналізу ділової активності. Так, згідно погляду корейських вчених із департаменту індустріального та системного інжинірингу Гьондсандського Національного університету аналіз ділової активності трактують як технологію для визначення і аналізу критичних можливостей і ризиків підприємства для максимального збільшення прибутковості та ефективності. Процес аналізу передбачає три стадії:

1. Своєчасне і достатнє інформаційне забезпечення

2. Обробка і систематизація даних для виявлення і класифікації чинників, що мають відношення до конкретних проблем.

3. Аналіз та відображення результатів у формі необхідній для прийняття управлінських рішень[12].

Харпал Кошар (Harpal Kochar), один з менеджерів інституційного рівня компанії *Oracle*, під аналізом ділової активності розуміє доступ до критично важливих показників бізнесу в режимі реального часу для підвищення швидкості та ефективності бізнес-операцій[13].

Підсумовуючи вищенаведені результати досліджень, *нами запропоновано розглядати ділову активність компанії як складну інтегровану характеристику функціонування бізнес-системи, яка показує ефективність взаємодії компанії з зовнішнім та внутрішнім середовищем і проявляється у зростанні доходів та прибутків, удосконаленні менеджменту, реалізації стратегічних цілей, підвищенні капіталізації компанії (в т.ч. ринкової), формуванні чи удосконаленні позитивного іміджу, розширенні діяльності на іноземні ринки та зростанні ступеню концентрації ресурсів. В прикладному аспекті ділова активність може трактуватися як процес реалізації потенціалу компанії, пов'язаний з підвищенням ефективності використання ресурсів для досягнення поставлених цілей та виконання планових завдань.*

Під концентрацією ресурсів ми розуміємо зосередження компанії на видах діяльності (продуктах, ринках), які приносять прибуток та є перспективними з точки зору удосконалення, життєвого циклу та попиту.

На даному етапі розвитку наукової думки існує чимало підходів та методик аналізу ділової активності організації. Більшість з них зосереджені навколо аналізу фінансових результатів та постфактум виявляють виконання чи невиконання планових завдань.

На нашу думку, такий підхід є дещо обмеженим, оскільки не враховує всього спектру особливостей функціонування підприємства. По-друге, надає інформацію лише про стан компанії та не забезпечує керуючу систему необхідною інформацією про можливості компанії та можливі варіанти розвитку подій в майбутньому. Також за проведеним дослідження визначено, що не існує ефективної методики аналізу ділової активності саме страхової компанії. Навіть якщо брати до уваги існуючі методики із їх обмеженнями та недоліками, то варто відзначити їх узагальненість. А страхова діяльність пов'язана із низкою особливостей, неврахування яких може мати непередбачувані негативні наслідки.

У своєму дослідженні ми врахували не тільки особливості страхової діяльності, але і такий елемент як аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища та оцінка ділових контактів.

Модель аналізу ділової активності – це послідовність етапів кількісної та якісної оцінки ділової активності для формування інформаційної бази щодо прийняття управлінських рішень. Модель аналізу ділової активності страхової компанії, яку ми пропонуємо, складається з двох етапів.

Перший етап аналізу ділової активності страхової компанії передбачає комплексне оцінювання внутрішнього та зовнішнього середовища. Він складається з наступних блоків:

- аналіз внутрішнього середовища;

- аналіз зовнішнього середовища;

• оцінювання ділових контактів;

• SWOT-аналіз.

Більшість даних за цими показниками мають якісний характер, тому їх варто досліджувати у напрямі визначення переваг для компанії від наявності факторів чи їх дії.

Аналіз внутрішнього середовища страхової компанії передбачає дослідження і оцінку цілей компанії, організаційної структури управління, поточних завдань, технології надання страхових послуг (використання філій, представництв, агентської мережі чи співпраця з банками), працівників, матеріальний, фінансових та інформаційних ресурсів компанії. Також на цьому етапі досліджують стратегію компанії, тарифну політику, життєвий цикл страхових продуктів та страхової компанії, рівень корпоративної культури та якість менеджменту, інноваційні підходи до управління, проводять оцінку управлінської політики та кадрового потенціалу, механізм збору, обробки і оцінки страхової інформації, розробку бізнес-планів та інноваційних проєктів, міжнародна діяльність, рівень територіальної та продуктової диверсифікації, корпоративну політику, соціальну відповідальність тощо.

Аналіз зовнішнього середовища передбачає дослідження та оцінку впливу на ділову активність компанії ряду факторів, серед яких можна виокремити фактори прямої дії та фактори опосередкованого впливу. До *факторів прямої дії* відносимо: клієнтів компанії, перестраховиків з якими співпрацює страхова компанія, конкурентів, державні органи влади, фінансову інфраструктуру економіки, законодавство, тенденції страхового ринку тощо.

Аналіз факторів опосередкованого впливу передбачає дослідження і оцінку стану розвитку економіки, тенденцій світових фінансових ринків, особливості міжнародних економічних відносин, соціально-культурні обставини, політичні події та обставини міжнародного оточення тощо [10].

Після комплексного оцінювання внутрішнього та зовнішнього середовища страхової компанії, ми пропонуємо, окремо дослідити *ділові контакти страхової компанії* із бізнес-партнерами. Основною відмінністю цього блоку моделі аналізу від оцінювання факторів прямої дії зовнішнього середовища є оцінка не впливу на організацію, а зворотнього зв'язку страхової компанії на контрагентів. Тобто, можливість впливу страхової компанії на дії і рішення своїх бізнес-партнерів. Наприклад, якщо обслуговуючий банк піднімає ставки за кредитами чи знижує за депозитами, то тим сам здійснює прямий вплив на страхову компанію. Проте, якщо вона шляхом переговорів знизить для себе ставку за кредитами і поверне до попереднього рівня за депозитами, то це буде зворотнім зв'язком та засвідчить про наявність певного впливу на рішення банку зі сторони страхової компанії.

У цьому блоці аналізуються ділові контакти страхової компанії із державними органами влади, банками, інвестиційними фондами, офшорними компаніями, брокерськими та агентськими фірмами, іноземними та вітчизняними перестраховиками компаніями, участь у капіталі підприємств та корпорацій, участь у біржових торгах тощо.

Наявність сталих ділових зв'язків з комерційними банками відкриває для страхової компанії можливість впровадження "bank insurance model". Моделі, яка базується на просування страхових продуктів через комерційні банки на основі співпраці страхових компаній та банківських установ. Також ділові контакти з підприємствами та банками є чинником створення промислово-фінансових груп чи конгломератів, що може стати важливою передумовою розвитку страховика.

Важливу роль відіграє аналіз ділових зв'язків з перестраховиками компаніями на предмет механізму розподілу страхових премій. Можливість впливу страхової компанії на розподіл премій створює умови концентрації менш збиткових видів страхування у страховика, а статистично більш збиткових у перестраховика.

Наявність контактів з вищеназваними організаціями дає страховій компанії можливість маневрувати ресурсами, залучати нові інвестиції та кредити, надавати кредити (через операції на біржі). Страхова компанія має великі перспективи розвитку, якщо вона пройшла IPO на міжнародних фондових біржах. По-перше, це буде поштовхом розвитку інвестиційно-фінансової діяльності компанії, а отже фактором зростання прибутків та фінансових можливості страхової компанії. По-друге, розміщення акцій страхової перспективної страхової компанії на фондових майданчиках світу, буде джерелом притоку капіталу.

Наступним кроком є *SWOT – аналіз* діяльності страхової компанії. Це необхідно для виявлення можливих стратегічних напрямів розвитку. Інформаційну основу SWOT – аналізу забезпечить оцінювання внутрішнього та зовнішнього середовища компанії проведени в попередніх блоках системи.

Тому результатом SWOT – аналізу буде об’єктивна оцінка сильних і слабких сторін страхової компанії та ідентифікації можливостей і загроз у зовнішньому середовищі.

Результатом аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища страхової компанії буде комплексна оцінка можливостей компанії та ефективності поточної стратегії розвитку.

Другим етапом аналізу ділової активності страхової компанії є *аналіз фінансово-господарської діяльності*. Він передбачає комплексне аналізування фінансових показників і формування висновків, які, разом з результатами попереднього блоку системи аналізу, будуть слугувати базою прийняття управлінських рішень.

Цей етап складається з чотирьох блоків:

- аналіз страхової діяльності;
- аналіз фінансових результатів;
- аналіз рентабельності;
- аналіз фінансового стану.

Аналіз страхової діяльності передбачає оцінку базових абсолютних показників, що є основою фінансової стабільності страхової компанії. Показники, що підлягають аналізу [1, 2, 6]: страхові премії, страхові виплати, розмір гарантійного фонду, співвідношення фактичного та нормативного запасу платоспроможності, страхові резерви (достатність страхових резервів для забезпечення майбутніх виплат), прибуток у тарифах, збитковість страхової суми, норма збитковості, коефіцієнт кумуляції ризиків за видами страхування (дає змогу оцінити імовірність збитків та має важливе значення при прийнятті рішення про територіальну диверсифікацію страхової компанії), частка страхових премій у валюті балансу, перестрахові премії (отримані та сплачені), показник забезпечення страховика власними засобами (оптимальне значення показника більше 28 %; Достатній обсяг власних засобів страховика, вільних від зобов’язань, є надійним чинником фінансової стійкості страхової компанії), рівень покриття інвестиційними активами страхових резервів, показники структури активів, які визначають рівень платоспроможності страховика, участь перестраховика у забезпеченні фінансової надійності страхової компанії.

Важливість цього блоку полягає у забезпеченні керуючої системи інформацію про стан страхової діяльності з врахуванням всіх важливих аспектів цього напрямку ділової активності компанії.

Наступним блоком є *аналіз фінансових результатів* страхової компанії. Аналізу підлягають наступні фінансові показники [3, 4, 6]: дохід страхової компанії (сюди відносимо доходи як від страхової так і від інвестиційної та фінансової діяльності), сукупні витрати (доцільно проводити аналіз також і за складовими витрат страхової компанії), сумарний прибуток (окремо аналізується прибуток від страхової діяльності та інвестиційної діяльності як важливого елемента забезпечення платоспроможності страхової компанії), статутний капітал (достатність статутного капіталу для страхування великих ризиків), рівень сплаченого статутного капіталу, власний капітал, ринкова капіталізація компанії – важливий показник, який відображає готовність інвесторів вкладати кошти в цінні папери (інвестиційну привабливість компанії).

Також доцільно визначити показник відношення ринкової вартості компанії до її балансової вартості (P/B). Цей показник відображає інвестиційну привабливість цінних паперів компанії. На його основі можна формувати висновки про можливість залучення капіталу на фондовому ринку.

Важливе аналітичне значення має формування нерівності, яка називається “золотим правилом економіки підприємства”

$$t^{np} > t^{\delta} > t^{kan} > 100\% \quad (1)$$

де t^{np} – темп зростання чистого прибутку; t^{δ} – темп зростання доходу; t^{kan} – темп зростання власного капіталу.

Для страхової компанії, на нашу думку, це правило повинно мати вигляд:

$$t^{np} = t^{\delta} = t^{cn} > t^{kan} > 100\% \quad (2)$$

де t^{cn} – темпу росту страхових платежів.

Рівність тут обґрунтовується тим, що необхідно сформувати резерви, яких буде достатньо для забезпечення страхових виплат за договорами страхування. Відповідно прибуток і дохід страхової компанії буде залежати від надходження страхових премій та імовірності настання страхових випадків, оскільки ці показники заздалегідь визначаються як певний відсоток від нетто-премії. А тому прибуток від страхової діяльності не піддається контролю зі сторони страхової компанії. Ми припускаємо, що нетто-тарифи пов-

ністю покривають збитки отримані страхувальниками. А звідси, прибуток має зростати тими ж темпами, що і дохід та зібрані премії. Якщо в традиційній моделі переважання темпів зростання прибутку над темпами зростання доходу обґрунтовується скороченням темпів приросту собівартості, то в страхуванні скорочення собівартості може негативно позначитися на фінансовій спроможності страхової компанії. Собівартість страхових послуг складається з нетто – премій та навантаження. Скорочення нетто-премій призведе до неспроможності компанії розрахуватися за договорами страхування. Скорочення витрат, що включені до навантаження може призвести до погіршення якості обслуговування та надання послуг компанії. Важливо зауважити, що дане співвідношення стосується лише страхової діяльності компанії і може використовуватися тільки в цілях аналізу чи оцінки страхової діяльності (без інвестиційної чи фінансової).

Аналізуючи страхову діяльність (блок 1) та фінансові результати (блок 2) доцільно дослідити вказані показники в динаміці, визначити абсолютні та відносні відхилення, а також провести дослідження причин коливань визначених показників (факторний аналіз) [8].

Третій блок аналізу фінансово-господарської діяльності страхової компанії передбачає *аналіз показників рентабельності* з врахуванням особливостей страхової діяльності. На цьому етапі розраховують наступні показники[9]:

1. Рентабельність страхової послуги:

$$P_{noc} = \frac{\Pi_{чист}}{B} \cdot 100\% \quad (3)$$

де $\Pi_{чист}$ – чистий прибуток, грн.; B – сумарні витрати страхової компанії.

2. Рентабельність продаж:

$$P_{np} = \frac{\Pi_{чис}}{C_{nl}} \cdot 100\% \quad (4)$$

де C_{nl} – страхові платежі, грн.

3. Рентабельність страхової справи:

$$P_{cc} = \frac{\Pi_{мар}}{BBC} \cdot 100\% \quad (5)$$

де $\Pi_{мар}$ – прибуток у тарифах, грн.; BBC – витрати на ведення справи.

4. Рентабельність інвестиційної діяльності:

$$P_{inv} = \frac{\Pi_{inv}}{CP} \cdot 100\% \quad (6)$$

де Π_{inv} – прибуток від інвестиційної діяльності, грн.; CP – страхові резерви.

Також варто визначити показники рентабельності активів та власного капіталу, що дасть змогу оцінити ефективність їх використання у фінансово-господарській діяльності. Розраховані показники рентабельності доцільно аналізувати в тенденції для визначення раціональності використання.

Четвертий блок передбачає *аналіз фінансового стану* страхової компанії. Необхідність розрахунку таких показників зумовлена особливостями страхової діяльності. Насамперед варто розрахувати показники абсолютної, критичної (швидкої) та поточної ліквідності. Вони відображають важливу характеристику страхової компанії – оптимальну структуру активів компанії для забезпечення вчасних виплат страхових відшкодувань. Також в цьому блоці варто проаналізувати показники фінансової спроможності, фінансової стійкості, коефіцієнт Коньшина та коефіцієнт стійкості економічного зростання [1, 5, 8]. Важливе аналітичне має аналіз коефіцієнта автономії, коефіцієнта покриття, маневреності власного капіталу, коефіцієнта фінансової спроможності та коефіцієнта фінансової стійкості[3, 4]:

1. Коефіцієнт фінансової спроможності характеризує платоспроможність страхової компанії щодо виконання своїх зобов'язань за страховими виплатами. Розраховується за формулою:

$$\Phi C = \frac{P_i + HA_i}{\Sigma CB_i} \quad (7)$$

де P_i – сума страхових резервів на кінець i -го періоду, грн.; HA_i – нетто-активи за i -й період, грн.; CB_i – сума страхових виплат за i -й період, грн.;

2. Для оцінки фінансової стійкості страхових операцій визначають коефіцієнт фінансової стійкості:

$$K\phi = \frac{C\Pi + 3\Phi}{CB} \quad (8)$$

де $C\Pi$ – сума отриманих страхових премій за тарифний період; 3Φ – залишок засобів у запасних фондах.

Нормальним рівнем фінансової стійкості страховика є рівень $K\phi > 1$.

3. Важливим показником аналізу фінансового стану страхової компанії є розрахунок коефіцієнту Коньшина [5]. Він використовується для визначення ступеня імовірності дефіцитності коштів. Чим менше значення коефіцієнта Коньшина, тим вища фінансова стійкість страхових операцій. На величину показника, як видно з формули, не впливає розмір страхової суми застрахованих об'єктів.

$$K = \sqrt{\frac{1 - CT}{N * CT}} \quad (9)$$

де N – кількість договорів по визначеному виду страхування; CT – середня тарифна ставка страхового портфеля.

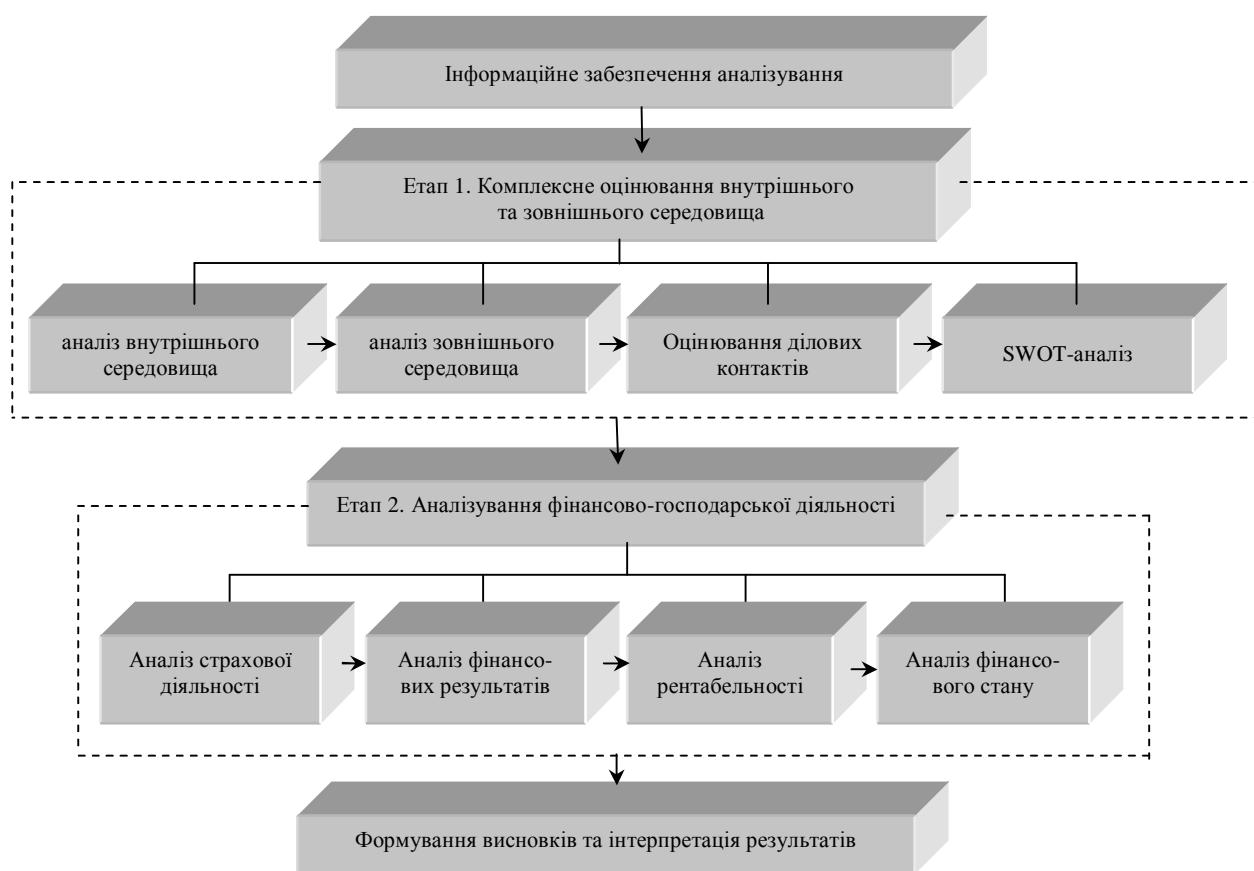
Проте варто враховувати той факт, що коефіцієнт Коньшина дає найбільш точні результати, коли страховий портфель страховика складається з об'єктів із приблизно однаковими по вартості ризиками (без катастрофічних ризиків).

4. На наш погляд, для страхової компанії суттєвим є розрахунок коефіцієнта стійкості економічного зростання. Він є важливим індикатором ділової активності та показує продуктивність власного капіталу страхової компанії. Ми пропонуємо розраховувати його наступним чином:

$$K_g = \frac{H\Pi}{BK} \quad (10)$$

де $H\Pi$ – нерозподілений прибуток.

Запропонована послідовність етапів аналізування ділової активності страхової компанії представлена на рисунку.

Модель аналізування ділової активності страхової компанії

Висновки та перспективи подальших досліджень. На основі узагальнення та систематизації наукових підходів до аналізу ділової активності ми розробили модель, використання якої дозволить об'єктивно оцінити функціонування страхової компанії, виявити її можливості та проблеми. Разом з тим, застосування моделі аналізу ділової активності дасть змогу приймати ефективні управлінські рішення та спрямувати ресурси компанії у напрямку досягнення стратегічних цілей та виконання тактичних завдань.

У подальшому доцільно спрямовувати наукові дослідження в напрямі адаптації розробленої моделі в систему менеджменту страхової компанії.

1. *Страховання / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С. Осадець. –2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 599 с.* 2. *Базилевич В.Д., Базилевич К.С. “Страхова справа”. - 6-те вид., стер. - К.: Знання, 2008. - 351 с.* 3. *Анискин Ю.П., Сергеев А.Ф., Ревякина М.А. Финансовая активность и стоимость компании. – М.: Омега-Л, 2005. –237 с.* 4. *Банк В.Р., Банк С.В, Тараскина А.В. Финансовый анализ. – М.: ТК Велби, Проспект, 2006. –344 с.* 5. *Основы страховой деятельности: Учебник / Отв. ред. проф. Т.А. Федорова. – М.: Изд-во БЕК, 1999. – 776 с.* 6. *Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 560 с.* 7. *Куриленко Т.П. Теоретичні аспекти визначення ділової активності// www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvami/Ekon/2009_6/6.pdf.* 8. *Костирко Р.О. Финансовый анализ: Навч. посібник. – Х.: Фактор, 2007. – 784 с.* 9. *Сахирова Н.П. Страхование. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2006.* 10. *Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: Навч. посібник. - 2-е вид., доп. і перероб. – Львів: Національний університет “Львівська політехніка”, “Інтелект-Захід”, 2003. – 352 с.* 11. *Business activity monitoring system design framework integrated with process-based performance measurement model – WSEAS Transactions on Information Science and Applications Volume 7 Issue 3, March 2010 //<http://portal.acm.org/citation.cfm?id=1852518>.* 12. *Business Activity Monitoring and Business Intelligence //www.ebizq.net/topics/cep/features/6596.html.* 13. *Статистика страхового ринку України // <http://forinsurer.com/stat/>.* 14. *Статистична інформація “Річні звіти Держфінпослуг” // <http://www.dfp.gov.ua/734.html>.*